ROZSUDOK SÚDU PRVÉHO STUPŇA (ôsma rozšírená komora)

z 11. júna 2009 *

Vo veci T-292/02,

Confederazione Nazionale dei Servizi (Confservizi), so sídlom v Ríme (Taliansko), v zastúpení: C. Tessarolo, A. Vianello, S. Gobbato a F. Spitaleri, advokáti,

žalobkyňa,

proti

Komisii Európskych spoločenstiev, v zastúpení: V. Di Bucci, splnomocnený zástupca,

žalovanej,

* Jazyk konania: taliančina.

ktorú v konaní podporuje:

Associazione Nazionale fra gli Industriali degli Acquedotti — Anfida, so sídlom v Ríme (Taliansko), v zastúpení: P. Alberti, advokát,

vedľajší účastník konania,

ktorej predmetom je návrh na zrušenie článkov 2 a 3 rozhodnutia Komisie 2003/193/ES z 5. júna 2002 o štátnej pomoci vo forme daňových oslobodení a zvýhodnených úverov poskytnutých Talianskom podnikom poskytujúcim služby vo verejnom záujme s väčšinovou kapitálovou účasťou verejnoprávnych subjektov [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 77, 2003, s. 21),

SÚD PRVÉHO STUPŇA
EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV (ôsma rozšírená komora),

v zložení: predsedníčka komory E. Martins Ribeiro, sudcovia D. Šváby, S. Papasavvas, N. Wahl (spravodajca) a A. Dittrich,

tajomník: J. Palacio González, hlavný referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 16. apríla 2008,

vyhlásil tento

Rozsudok

Okolnosti predchádzajúce sporu

1 Žalobkyňa Confederazione Nazionale dei Servizi (Confservizi), pôvodne nazývaná Cispel, je konfederáciou združujúcou verejnoprávne a súkromné podniky a subjekty pôsobiace v oblasti miestnych služieb vo verejnom záujme. Jej úloha podľa jej stanov spočíva predovšetkým v zastupovaní, podpore a ochrane uvedených podnikov a subjektov. Je poverená najmä dohodnutím celoštátnej kolektívnej zmluvy pre riadiacich pracovníkov podnikov poskytujúcich miestne služby vo verejnom záujme.

O vnútroštátnom právnom rámci

2 Legge n° 142 ordinamento delle autonomie locali (zákon č. 142 o organizácii miestnych samospráv z 8. júna 1990, GURI č. 135 z 12. júna 1990, ďalej len „zákon č. 142/90“) uskutočnil v Taliansku reformu právnych organizačných nástrojov poskytnutých obciam na účely správy služieb vo verejnom záujme, najmä v oblastiach distribúcie vody, plynu, elektriny a v oblasti dopravy. Článok 22 uvedeného zákona v zmení zmien a doplnení stanovuje obciam možnosť založiť spoločnosti v rôznych právnych formách na účely poskytovania služieb vo verejnom záujme. Medzi nimi sa nachádza možnosť založenia obchodných spoločností alebo spoločností s ručením obmedzením s väčšinovou kapitálovou účasťou verejnoprávnych subjektov (ďalej len „spoločnosti podľa zákona č. 142/90“).

3 V tomto kontexte sa na základe článku 9a legge n° 488 di conversione in legge, con modificazioni, del decreto-legge 1° luglio 1986, n° 318, recante provvedimenti urgenti per la finanza locale (zákon č. 488 o zmene na zákon a o doplnení zákonného dekrétu č. 318 z 1. júla 1986 o zavedení súrnych opatrení v prospech miestnych financií z 9. augusta 1986, GURI č. 190 z 18. augusta 1986), poskytli v rokoch 1994 až 1998 úvery so zvýhodnenou úrokovou sadzbou od Cassa Depositi e Prestiti (ďalej len „CDDPP“) spoločnostiam podľa zákona č. 142/90, ktoré poskytovali služby vo verejnom záujme (ďalej len „úvery CDDPP“).

4 Okrem toho na základe ustanovení článku 3 ods. 69 a 70 legge n° 549 (su) misure di razionalizzazione della finanza pubblica (zákon č. 549 o opatreniach na racionalizáciu verejných financií z 28. decembra 1995, riadna príloha ku GURI č. 302 z 29. decembra 1995, ďalej len „zákon č. 549/95“) v spojení s ustanoveniami decreto-legge n° 331 (su) armonizzazione delle disposizioni in materia di imposte sugli oli minerali, sull'alcole, sulle bevande alcoliche, sui tabacchi lavorati e in materia di IVA con quelle recate da direttive CEE e modificazioni conseguenti a detta armonizzazione, nonché disposizioni concernenti la disciplina dei centri autorizzati di assistenza fiscale, le procedure dei rimborsi di imposta, l'esclusione dall'ILOR dei redditi di impresa fino all'ammontare corrispondente al contributo diretto lavorativo, l'istituzione per il 1993 di un'imposta erariale straordinaria su taluni beni ed altre disposizioni tributarie (zákonný dekrét č. 331 z 30. augusta 1993 o harmonizácii predpisov v oblasti daní v rôznych oblastiach, GURI č. 203 z 30. augusta 1993, ďalej len „zákonný dekrét č. 331/93“) sa v prospech spoločností podľa zákona č. 142/90 zaviedli tieto opatrenia:

— oslobodenie od všetkých poplatkov zaťažujúcich prevody aktív uskutočnené v rámci transformácie osobitných podnikov a obecných podnikov na spoločnosti podľa zákona č. 142/90 (ďalej len „oslobodenie od poplatkov z prevodu“),

— úplné oslobodenie od dane z príjmu právnických osôb, konkrétne od dane zo zisku právnických osôb a od miestnej dane z príjmu počas troch rokov a najneskôr do účtovného roku 1999 (ďalej len „trojročné oslobodenie od dane z príjmov právnických osôb“).

Správne konanie

5 V nadväznosti na sťažnosť týkajúcu sa uvedených opatrení Komisia žiadala talianske orgány listami z 12. mája, zo 16. júna a z 21. novembra 1997 o informácie v tejto súvislosti.

6 Listom zo 17. decembra 1997 talianske orgány poskytli časť požadovaných informácií. Následne došlo na žiadosť talianskych orgánov 19. januára k vzájomnému stretnutiu.

7 Listom zo 17. mája 1999 Komisia oznámila talianskym orgánom svoje rozhodnutie o začatí konania podľa článku 88 ods. 2 ES. Toto rozhodnutie bolo uverejnené v *Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev* (Ú. v. ES C 220, s. 14).

8 Po prijatí pripomienok od tretích dotknutých osôb a talianskych orgánov Komisia viackrát požiadala tieto orgány o doplňujúce informácie. Došlo tiež k stretnutiam medzi Komisiou na jednej strane a talianskymi orgánmi, ako aj tretími dotknutými osobami na strane druhej.

9 Niektoré spoločnosti podľa zákona č. 142/90, ako ACEA SpA, AEM SpA a Azienda Mediterranea Gas e Acqua SpA (AMGA), ktoré následne podali žalobu o neplatnosť proti rozhodnutiu, ktoré je predmetom tejto veci (respektíve vecí T-297/02, T-301/02 a T-300/02), najmä tvrdili, že tri druhy predmetných opatrení nie sú štátnou pomocou.

10 Talianske orgány a žalobkyňa zastávajú v podstate rovnaké stanovisko.

11 Naopak Bundesverband der deutschen Industrie eV (BDI), nemecké združenie priemyslu a poskytovateľov s tým súvisiacich služieb, sa domnievalo, že predmetné opatrenia by mohli vyvolať skreslenia hospodárskej súťaže nielen v Taliansku, ale aj v Nemecku.

12 Rovnako tiež Gas-it, talianske združenie súkromných podnikov v oblasti distribúcie plynu, vyhlásilo, že predmetné opatrenia, najmä oslobodenie od dane z príjmov právnických osôb, sú štátnou pomocou.

13 Dňa 5. júna 2002 prijala Komisia rozhodnutie 2003/193/ES o štátnej pomoci vo forme daňových oslobodení a zvýhodnených úverov poskytnutých Talianskom podnikom podľa zákona č. 142/90 (Ú. v. ES 2003, L 77, s. 21, ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

Napadnuté rozhodnutie

14 Komisia najskôr zdôrazňuje, že jej preskúmanie sa týka len schém pomoci všeobecného dosahu zavedených spornými opatreniami, a nie individuálnej pomoci poskytnutej rôznym podnikom, a preto je jej preskúmanie v napadnutom rozhodnutí všeobecné a abstraktné. V tomto ohľade vyhlasuje, že Talianska republika „neposkytla daňové výhody individuálne a v rámci poskytnutia informácií nevyhnutných pre jej posúdenie [jej] neoznámila… žiaden individuálny prípad pomoci“. Komisia uvádza, že sa preto považovala za povinnú pristúpiť k všeobecnému a abstraktnému preskúmaniu sporných schém, jednak čo sa týka ich kvalifikácie, jednak čo sa týka ich zlučiteľnosti so spoločným trhom (odôvodnenia č. 42 až 45 napadnutého rozhodnutia).

15 Podľa Komisie sú úvery CDDPP a trojročné oslobodenie od dane z príjmov právnických osôb (ďalej len spoločne „sporné opatrenia“) štátnou pomocou. Poskytnutie takýchto

výhod zo štátnych zdrojov spoločnostiam podľa zákona č. 142/90 má totiž za následok posilnenie ich konkurenčného postavenia na trhu vo vzťahu k všetkým ostatným podnikom, ktoré by chceli poskytovať také isté služby (odôvodnenia č. 48 až 75 napadnutého rozhodnutia). Sporné opatrenia sú nezlučiteľné so spoločným trhom, pretože nespĺňajú podmienky článku 87 ods. 2 a 3 ES ani podmienky článku 86 ods. 2 ES a navyše porušujú článok 43 ES (odôvodnenia č. 94 až 122 napadnutého rozhodnutia).

16 Naopak, oslobodenie od poplatkov z prevodu nie je podľa Komisie štátnou pomocou v zmysle článku 87 ods. 1 ES, keďže tieto poplatky sú splatné pri zakladaní nového hospodárskeho subjektu alebo pri prevode aktív medzi rôznymi hospodárskymi subjektmi. Z vecného hľadiska však obecné podniky na jednej strane a spoločnosti podľa zákona č. 142/90 na strane druhej predstavujú ten istý hospodársky subjekt. Im priznané oslobodenie od týchto poplatkov je teda odôvodnené povahou alebo štruktúrou systému (odôvodnenia č. 76 až 81 napadnutého rozhodnutia).

17 Výrok napadnutého rozhodnutia znie takto:

„Článok 1

Oslobodenie od poplatkov z prevodu… nie je štátnou pomocou v zmysle článku 87 ods. 1 [ES].

Článok 2

Trojročné oslobodenie od dane z príjmov právnických osôb… a výhody vyplývajúce z úverov [CDDPP…] sú štátnou pomocou v zmysle článku 87 ods. 1 [ES].

Táto pomoc nie je zlučiteľná so spoločným trhom.

Článok 3

Taliansko príjme všetky nevyhnutné opatrenia, aby mohlo od príjemcu pomoci požadovať, aby vrátil protiprávne poskytnutú pomoc opísanú v článku 2.

K vymáhaniu pomoci dochádza okamžite podľa vnútroštátnych procesných predpisov v tej miere, v ktorej umožňujú účinný a okamžitý výkon [napadnutého] rozhodnutia.

Pomoc, ktorá sa má vymôcť, zahŕňa úroky odo dňa, keď príjemca prijal protiprávnu pomoc, až do dňa jej skutočného vrátenia. Tieto úroky sa vypočítajú na základe referenčnej sadzby na výpočet subvenčného ekvivalentu regionálnej pomoci.

…“

Konanie a návrhy účastníkov konania

18 Návrhom doručeným do kancelárie Súdu prvého stupňa 27. septembra 2002 žalobkyňa podala túto žalobu.

19 Podaním doručeným do kancelárie Súdu prvého stupňa 20. decembra 2002 Associazione Nazionale fra gli Industriali degli Acquedotti — Anfida požiadala o povolenie vstupu do tohto konania ako vedľajší účastník konania na podporu návrhov Komisie. Uznesením z 12. mája 2003 predseda piatej rozšírenej komory Súdu prvého stupňa (v pôvodnom zložení) povolil tento vstup vedľajšieho účastníka do konania. Vedľajší účastník podal svoje vyjadrenie a ostatní účastníci konania podali pripomienky k nemu v stanovených lehotách.

20 Osobitným podaním doručeným do kancelárie Súdu prvého stupňa 6. januára 2003 podala Komisia námietku neprípustnosti na základe článku 114 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa.

21 Dňa 28. februára 2003 žalobkyňa podala svoje pripomienky k námietke neprípustnosti.

22 Dňa 8. augusta 2002 Talianska republika podala na Súdny dvor žalobu o neplatnosť proti napadnutému rozhodnutiu, ktorá bola zapísaná do registra pod číslom C-290/02. Súdny dvor konštatoval, že táto žaloba a žaloby vo veciach T-292/02, T-297/02, T-300/02, T-301/02 a T-309/02 mali rovnaký predmet, konkrétne zrušenie napadnutého rozhodnutia, a boli prepojené, pretože žalobné dôvody predložené v každej z týchto vecí sa v širokej miere prekrývali. Uznesením z 10. júna 2003 Súdny dvor prerušil konanie vo veci C-290/02 podľa článku 54 tretieho odseku svojho štatútu až do

vyhlásenia rozhodnutia Súdu prvého stupňa, ktorým sa ukončia konania vo veciach T-292/02, T-297/02, T-300/02, T-301/02 a T-309/02.

23 Uznesením z 8. júna 2004 Súdny dvor rozhodol o postúpení veci C-290/02 na Súd prvého stupňa, ktorý nadobudol právomoc rozhodovať o žalobách podaných členskými štátmi proti Komisii na základe ustanovení článku 2 rozhodnutia Rady 2004/407/ES, Euratom z 26. apríla 2004, ktorým sa menia a dopĺňajú články 51 a 54 protokolu o štatúte Súdneho dvora (Ú. v. EÚ L 132, s. 5; Mim. vyd. 01/005, s. 85). V dôsledku toho bola táto vec kanceláriou Súdu prvého stupňa zapísaná do registra pod číslom T-222/04.

24 Uznesením z 5. augusta 2004 Súd prvého stupňa rozhodol, že o námietke neprípustnosti podanej Komisiou a o veci samej rozhodne súčasne.

25 Na základe správy sudcu spravodajcu Súd prvého stupňa (ôsma rozšírená komora) rozhodol o začatí ústneho konania a v rámci opatrení na zabezpečenie priebehu konania upravených v článku 64 rokovacieho poriadku položil účastníkom konania písomné otázky, na ktoré v stanovenej lehote odpovedali.

26 Uznesením predsedu ôsmej rozšírenej komory Súdu prvého stupňa z 13. marca 2008 boli veci T-292/02, T-297/02, T-300/02, T-301/02, T-309/02, T-189/03 a T-222/04 spojené na účely ústneho konania v súlade s článkom 50 rokovacieho poriadku.

27 Na pojednávaní, ktoré sa konalo 16. apríla 2008, boli vypočuté prednesy účastníkov konania a ich odpovede na otázky Súdu prvého stupňa.

28 Žalobkyňa navrhuje, aby Súd prvého stupňa:

— vyhlásil žalobu za prípustnú,

— zrušil článok 2 napadnutého rozhodnutia,

— subsidiárne zrušil článok 3 napadnutého rozhodnutia jednak v rozsahu, v ktorom ukladá Talianskej republike, aby vymáhala pomoc poskytnutú na základe sporných opatrení, a jednak v rozsahu, v akom stanovuje referenčnú sadzbu pre výpočet vymáhanej sumy,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

29 Komisia podporovaná vedľajším účastníkom konania navrhuje, aby Súd prvého stupňa:

— odmietol žalobu ako neprípustnú,

— subsidiárne zamietol žalobu ako nedôvodnú,

— zaviazal žalobkyňu na náhradu trov konania.

O prípustnosti

Tvrdenia účastníkov konania

30 Na úvod Komisia spochybňuje záujem žalobkyne na konaní, čo sa týka úverov CDDPP. Žalobkyňa je totiž konfederáciou zastupujúcou záujmy predovšetkým spoločností podľa zákona č. 142/90. V prejednávanej veci nemožno overiť, že jeden alebo viacerí jej členovia skutočne získali takéto úvery, pretože nepredložila zoznam uvedených členov.

31 Komisia ďalej spochybňuje aktívnu legitimáciu žalobkyne. Žalobkyňa totiž údajne nie je osobne dotknutá napadnutým rozhodnutím v zmysle článku 230 štvrtého odseku ES.

32 Čo sa týka osobnej dotknutosti členov žalobkyne, Komisia najskôr v podstate uvádza, že napadnuté rozhodnutie sa musí kvalifikovať ako všeobecne platný akt, pretože sa týka schémy pomoci, a teda neurčeného a neurčiteľného počtu podnikov vymedzených v závislosti od všeobecného kritéria, akým je to, že patrí do určitej kategórie podnikov. Všeobecný dosah, a teda normatívnu povahu určitého aktu, totiž nemôže spochybniť možnosť viac či menej presne stanoviť počet alebo dokonca identitu právnych subjektov, na ktoré sa v danom okamihu uplatňuje, pokiaľ je nesporné, že k tomuto uplatneniu dochádza v objektívnej právnej a skutkovej situácii vymedzenej týmto aktom, ktorá súvisí s účelom tohto aktu.

33 Podľa Komisie na to, aby bol jednotlivec osobne dotknutý určitým všeobecne platným aktom, musí tento akt poškodzovať jeho osobitné práva, alebo inštitúcia, ktoré je jeho autorom, musí byť nútená zohľadniť dôsledky tohto aktu v situácii tohto jednotlivca. Komisia sa však domnieva, že v prejednávanej veci to tak nie je. Napadnuté rozhodnutie by sa totiž odrazilo na situácii všetkých podnikov, ktoré mali prospech zo sporných opatrení. V dôsledku toho by nedošlo k porušeniu konkrétnych práv určitých podnikov, ktoré by sa mohli líšiť vo vzťahu k akémukoľvek inému podniku, ktorý mal prospech zo sporných opatrení. Navyše Komisia pri prijímaní napadnutého rozhodnutia nemusela a ani nemohla zohľadniť dôsledky svojho rozhodnutia na situáciu konkrétneho podniku. Ani vyhlásenie nezlučiteľnosti, ani príkaz vymáhať obsiahnutý v napadnutom rozhodnutí neodkazovali na situáciu individuálnych príjemcov.

34 Podľa Komisie je jej analýza potvrdená judikatúrou, ktorá existuje v oblasti štátnej pomoci, podľa ktorej skutočnosť, že príjemcovia schémy pomoci vyhlásenej za nezlučiteľnú so spoločným trhom, nestačí na preukázanie osobnej dotknutosti v zmysle článku 230 štvrtého odseku ES.

35 Neskoršie veci nespochybňujú ustálenú judikatúru. Riešenie prijaté v rozsudku Súdneho dvora z 19. októbra 2000, Taliansko a Sardegna Lines/Komisia (C-15/98 a C-105/99, Zb. s. I-8855, ďalej len „rozsudok Sardegna Lines“), nemožno podľa Komisie uplatniť na všetky žaloby podané príjemcami schémy pomoci vyhlásenej za protiprávnu a nezlučiteľnú, ktorej vymáhanie sa nariadilo. K tomuto záveru sa musí dospieť najmä vtedy, keď bola schéma pomoci, ako v prejednávanej veci, preskúmaná abstraktným spôsobom. Navyše vo veci, v ktorej bol vyhlásený rozsudok Sardegna Lines, sa žalobkyni v skutočnosti poskytla individuálna pomoc, pretože išlo o poskytnutie výhody na základe aktu prijatého podľa regionálneho zákona charakterizovaného širokou mierou diskrečnej právomoci. Navyše bola táto situácia predmetom pozorného skúmania v rámci vyšetrovacieho konania vo veci formálneho zisťovania.

36 Skutkové okolnosti prejednávanej veci sa tiež líšia od tých, ktoré viedli k rozsudku Súdneho dvora z 29. apríla 2004, Taliansko/Komisia (C-298/00 P, Zb. s. I-4087, ďalej len „rozsudok Alzetta“), v tom zmysle, že v prejednávanej veci Komisia nepoznala ani presný počet, ani identitu príjemcov spornej pomoci, nedisponovala všetkými relevantnými informáciami a nepoznala výšku poskytnutej pomoci v jednotlivých

prípadoch. Navyše v tomto prípade sa trojročné oslobodenie od dane z príjmov právnických osôb uplatňovalo automaticky, kým sporné pomoci vo veci, ktorá viedla k rozsudku Alzetta, boli poskytnuté prostredníctvom následného aktu.

37 V každom prípade ani účasť na konaní vo veci formálneho zisťovania podľa článku 88 ods. 2 ES, ani príkaz na vymáhanie obsiahnutý v napadnutom rozhodnutí, nestačia podľa Komisie na individualizáciu žalobkyne. Keďže žaloby podané potenciálnymi príjemcami oznámenej schémy pomoci nie sú v zmysle článku 230 ES prípustné, malo by to isté platiť aj pre žaloby podané príjemcami neoznámenej schémy pomoci.

38 Žalobkyňa však podľa Komisie nemá ani vlastnú aktívnu legitimáciu. Ako samostatný subjekt totiž z dôvodu zrušenia sporných opatrení neutrpela žiadnu ujmu. Okrem toho skutočnosť, že sa zúčastnila na konaní pred Komisiou, nestačí na jej individualizáciu v zmysle rozsudku Súdneho dvora z 15. júla 1963, Plaumann/Komisia (25/62, Zb. s. 197). Nakoniec žalobkyňa ani nejednala ako vyjednávač v zmysle rozsudku Súdneho dvora z 2. februára 1988, Van der Kooy a i./Komisia (67/85, 68/85 a 70/85, Zb. s. 219). Skutočnosť, že žalobkyňa zastupuje záujmy svojich členov, alebo že uskutočňuje lobbying, a skutočnosť, že sa zúčastňuje na odborových rokovaniach, nie sú relevantné. Navyše nariadenie Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku [88] Zmluvy o ES (Ú. v. ES L 83, s. 1; Mim. vyd. 08/001, 339), nepriznáva združeniam zastupujúcim kolektívne záujmy žiaden osobitný štatút. Komisia ďalej považuje za nerelevantnú pre prejednávanú vec tú judikatúru, ktorá uznáva osobnú dotknutosť konkurentov príjemcov pomoci v prípade, že schváli pomoc bez začatia konania vo veci formálneho zisťovania. Ďalej uvádza, že pri prijímaní rozhodnutia týkajúceho sa schémy pomoci nie je povinná skúmať jednotlivé situácie jej príjemcov.

39 Nakoniec vyhlásenie žaloby podanej v prejednávanej veci žalobkyňou za neprípustnú neporušuje zásadu účinnej súdnej ochrany, keďže opravné prostriedky upravené článkami 241 ES a 234 ES sú dostatočné (rozsudok Súdneho dvora z 25. júla 2002,

Unión de Pequeños Agricultores/Rada, C-50/00 P, Zb. s. I-6677, ďalej len „rozsudok UPA“). Tvrdenie žalobkyne vychádzajúce z Charty základných práv Európskej únie vyhlásenej 7. decembra 2000 v Nice (Ú. v. ES C 364, s. 1) nie sú presvedčivé, keďže Zmluva o ústave pre Európu (Ú. v. EÚ C 310, 2004, s. 1) nezmenila podmienky prípustnosti žalôb podávaných jednotlivcami.

40 Vedľajší účastník konania sa v podstate pridáva k stanovisku Komisie.

41 Žalobkyňa tvrdí, že má záujem na konaní, aj čo sa týka úverov CDDPP. Napáda totiž aj časť napadnutého rozhodnutia týkajúcu sa úverov CDDPP, ktoré boli poskytnuté jej členom.

42 Žalobkyňa namieta proti tvrdeniu, podľa ktorého je napadnuté rozhodnutie všeobecne platným aktom. Komisia po prvé podmienila dosah napadnutého rozhodnutia druhom predmetnej pomoci. V oblasti práva hospodárskej súťaže a štátnej pomoci je však rozhodnutie prijaté vo vzťahu k členskému štátu individuálnym aktom. V tomto ohľade judikatúra uvádzaná Komisiou na podporu jej tvrdení nie je relevantná v tom rozsahu, v akom sa týka aktívnej legitimácie jednotlivcov napádať všeobecne platné akty s normatívnou povahou. Na účely tohto posúdenia prípustnosti žaloby podanej subjektom, ktorému nie je napadnutý akt určený, treba teda stanoviť účinky tohto aktu.

43 Po druhé v okamihu prijatia napadnutého rozhodnutia bol počet podnikov, na ktoré sa uplatňovalo, určený a určiteľný. Toto rozhodnutie spôsobilo okamžitú a priamu majetkovú ujmu podnikom, ktoré sú členmi žalobkyne, v tom zmysle, že Komisia nariadila vymáhanie pomoci, ktorá sa im skutočne poskytla. Preto je právne postavenie

členov žalobkyne obdobné ako príjemcov individuálnej pomoci, ktorí sa teda nachádzajú v rovnakom postavení ako osoby, ktorým je napadnuté rozhodnutie určené.

44 Podľa žalobkyne sú osobne dotknutí skutoční príjemcovia pomoci, ktorá sa poskytla v rámci všeobecnej schémy pomoci vyhlásenej za nezlučiteľnú a ktorej vymáhanie Komisia nariadila.

45 Navyše sa žalobkyňa na podporu svojho návrhu odvoláva na právo na súdnu ochranu. Vyhlásenie tejto žaloby za prípustnú by totiž umožnilo zaručiť úplnú a účinnú súdnu ochranu jednotlivcov v súlade s článkom 47 Charty základných práv Európskej únie.

46 Žalobkyňa sa považuje za osobne dotknutú napadnutým rozhodnutím v zmysle článku 230 štvrtého odseku ES nielen z dôvodu dotknutosti jej členov, ale aj ako osoba s vlastnou aktívnou legitimáciou.

47 V tomto ohľade najskôr tvrdí, že sa nachádza v postavení vyjednávača v zmysle už citovaného rozsudku Van der Kooy a i./Komisia. Je totiž združením kategórie podnikov a subjektov poskytujúcich v Taliansku miestne služby vo verejnom záujme. Jej úlohy spočívajú najmä v zastupovaní jej členov pri kolektívnom vyjednávaní a ochrane ich záujmov. Navyše sa vo viacerých legislatívnych predpisoch uvádza ako partner verejných orgánov. V roku 1996 dohodla s verejnými orgánmi znenie dohovoru zoskupujúceho všetky základné zmluvné ustanovenia upravujúce pracovný vzťah vyšších riadiacich pracovníkov podnikov poskytujúcich v Taliansku miestne služby vo verejnom záujme. Tento dohovor upravoval vytvorenie rozhodcovského kolégia v oblasti rozväzovania pracovných vzťahov, ktorého niektorí členovia boli menovaní žalobkyňou.

48 Okrem toho žalobkyňa odkazuje na svoju účasť na správnom konaní pred Komisiou a na zásadu právnej istoty.

49 Nakoniec sa na podporu prípustnosti žaloby odvoláva na článok 1 písm. h) a článok 20 nariadenia č. 659/1999.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

50 Podľa článku 230 štvrtého odseku ES môže fyzická alebo právnická osoba podať žalobu proti rozhodnutiu adresovanému inej osobe len vtedy, ak sa jej toto rozhodnutie priamo a osobne týka.

51 Treba preto overiť, či je žalobkyňa aktívne legitimovaná.

52 Podľa judikatúry sú žaloby podané združením prípustné v určitých situáciách, konkrétne vtedy, ak združenie zastupuje záujmy podnikov, ktoré by boli aktívne legitimované, alebo ak je individualizované z dôvodu dotknutosti jeho vlastných záujmov ako združenie, najmä preto, lebo jeho postavenie vyjednávača bolo dotknuté aktom, ktorého zrušenie sa navrhuje, alebo aj vtedy, keď mu právny predpis výslovne priznáva určitý súbor procesných práv (uznesenie Súdu prvého stupňa z 28. júna 2005, FederDoc a i./Komisia, T-170/04, Zb. s. II-2503, bod 49, pozri tiež v tomto zmysle rozsudok Van de Kooy a i./Komisia, už citovaný, body 21 až 24, a rozsudok Súdneho dvora z 2. apríla 1998, Greenpeace Council a i./Komisia, C-321/95 P, Zb. s. I-1651, body 14 a 29).

53 Čo sa týka prvej situácie, treba v súvislosti s tvrdením žalobkyne, podľa ktorého zastupuje podniky, ktoré boli identifikovateľné v okamihu prijatia napadnutého rozhodnutia, pripomenúť, že z možnosti určiť s väčšou či menšou presnosťou počet alebo dokonca identitu právnych subjektov, na ktoré sa uplatňuje opatrenie, nijako nevyplýva, že tieto subjekty sa musia považovať za osobne dotknuté týmto opatrením, pokiaľ je nesporné, ako je to v prejednávanej veci, že toto uplatnenie sa uskutočňuje na základe objektívnej právnej a skutkovej situácie definovanej predmetným aktom (rozsudok Súdneho dvora z 22. novembra 2001, Antillean Rice Mills/Rada, C-451/98, Zb. s. I-8949, bod 52, a uznesenie Súdu prvého stupňa z 28. februára 2005, von Pezold/Komisia, T-108/03, Zb. s. II-655, bod 46).

54 Ďalej treba pripomenúť, že z rozsudkov Sardegna Lines a Alzetta vyplýva, že príjemca pomoci sa musí považovať za individuálne dotknutého rozhodnutím, ktoré ukladá členskému štátu povinnosť vymáhať pomoc od tohto príjemcu.

55 V dôsledku toho je potrebné zistiť, či žalobkyňa skutočne zastupuje záujmy takýchto príjemcov. V tomto ohľade treba uviesť, že žalobkyňa nemohla preukázať, ani vo svojej odpovedi na písomnú otázku položenú Súdom prvého stupňa, ani na pojednávaní, že sa medzi jej členmi nachádzajú príjemcovia pomoci, ktorej vymáhanie bolo nariadené. Okrem toho je v prejednávanej veci jasné, že žalobkyňa nezastupovala záujmy žalobkýň vo veciach T-297/02, T-300/02, T-301/02, T-309/02 a T-189/03, ktoré si samy chránili svoje záujmy. Preto treba dospieť k záveru, že žalobkyňa sa nenachádza v prvej situáciu predpokladanej v bode 52 vyššie.

56 Pokiaľ ide o druhú situáciu, je síce pravda, že existencia osobitných okolností, akými je úloha, ktorú združenie zohralo v rámci konania vedúceho k prijatiu aktu v zmysle článku 230 ES, môže odôvodniť prípustnosť žaloby podanej združením, ktorého členov sa sporný akt osobne netýka, najmä pokiaľ bolo jeho postavenie vyjednávača dotknuté uvedeným aktom (pozri v tomto zmysle rozsudok Van der Kooy a i./Komisia, už

citovaný, body 21 až 24, a uznesenie FederDoc a i./Komisia, už citované, bod 51), treba však konštatovať, že zo spisu nevyplýva, že by v prejednávanej veci išlo o takýto prípad.

57 V prejednávanej veci sa totiž žalobkyňa len zúčastnila na konaní bežne začatom s cieľom prijatia vnútroštátnej právnej úpravy ako vypočutý a konzultovaný účastník konania. Skutočnosť, že mohla byť vyjednávačom kolektívnej zmluvy vyšších riadiacich pracovníkov v oblasti dotknutých služieb vo verejnom záujme, nie je v kontexte tohto sporu vôbec relevantná.

58 Navyše skutočnosť, že žalobkyňa sa zúčastnila na správnom konaní na základe článku 1 písm. h) a článku 20 nariadenia č. 659/1999, neumožňuje, aby sa považovala za dotknutú vo svojom postavení vyjednávača v zmysle rozsudku už citovaného Van der Kooy a i./Komisia. Uvedené ustanovenia totiž nepriznávajú zastupiteľským združeniam žiadne osobitné postavenie oproti postaveniu akejkoľvek inej dotknutej osoby. Z toho vyplýva, že sa nenachádza v druhej situácii predpokladanej v bode 52 vyššie.

59 Pokiaľ ide napokon o tretiu situáciu, hoci článok 1 písm. h) a článok 20 nariadenia č. 659/1999 priznávajú procesné práva dotknutým osobám, treba poukázať na to, že táto žaloba sa nesnaží o ochranu týchto práv. Konanie podľa článku 88 ods. 2 ES sa totiž začalo a žalobkyňa v rámci tohto konania predložila pripomienky. Za týchto podmienok nemôže samotná skutočnosť, že ju bolo možné považovať za dotknutú osobu v zmysle už citovaných ustanovení, stačiť na priznanie prípustnosti jeho žaloby (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 13. decembra 2005, Komisia/Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, C-78/03 P, Zb. s. I-10737, bod 37). Navyše okolnosť, že taliansky právny poriadok prípadne priznal žalobkyni osobitné poslanie a úlohy, nemôže odôvodňovať zmenu systému opravných prostriedkov upraveného článkom 230 ES a určeného na to, aby bola sudcovi Spoločenstva zverená kontrola

zákonnosti aktov inštitúcií (pozri v tomto zmysle uznesenie FederDoc a i./Komisia, už citované, bod 52 a tam citovanú judikatúru).

60 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že žalobkyňa nepreukázala, že sa nachádza v tretej situácii predpokladanej v bode 52 vyššie.

61 Tvrdenie žalobkyne založené na požiadavkách účinnej súdnej ochrany nemôže spochybniť tento záver. Súdny dvor na jednej strane potvrdil ustálenú judikatúru týkajúcu sa výkladu článku 230 štvrtého odseku ES vo svojom rozsudku z 1. apríla 2004, Komisia/Jégo-Quéré (C-263/02 P, Zb. s. I-3425), a vo svojom rozsudku UPA. Na druhej strane, hoci je pravda, že podmienka týkajúca sa osobnej dotknutosti vyžadovanej článkom 230 štvrtým odsekom ES sa musí vykladať v duchu zásady účinnej súdnej ochrany, pričom sa musia zohľadniť rôzne okolnosti, ktoré by mohli individualizovať žalobkyňu, takýto výklad nemôže viesť k zrušeniu uvedenej podmienky (rozsudok UPA, bod 44).

62 Nakoniec tvrdenie, ktoré žalobkyňa vyvodzuje z článku III-365 ods. 4 Zmluvy o ústave pre Európu, sa musí vyhlásiť za neúčinné, pretože táto zmluva nenadobudla platnosť a navyše bola nahradená Zmluvou o Európskej únii a Zmluvou o fungovaní Európskej únie (Ú. v. EÚ C 115, 2008, s. 1).

63 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že žalobkyňa sa nemôže považovať za osobne dotknutú napadnutým rozhodnutím v zmysle článku 230 štvrtého odseku ES a že žaloba sa preto v celom rozsahu musí odmietnuť ako neprípustná.

O trovách

64 V zmysle článku 87 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže žalobkyňa nemal vo veci úspech, je odôvodnené zaviazať ju na náhradu trov konania v súlade s návrhmi Komisie.

65 Podľa článku 87 ods. 4 tretieho odseku rokovacieho poriadku vedľajší účastník konania znáša vlastné trovy konania.

Z týchto dôvodov

SÚD PRVÉHO STUPŇA (ôsma rozšírená komora)

rozhodol a vyhlásil:

1. Žaloba sa odmieta ako neprípustná.

2. Confederazione Nazionale di Servizi (Confservizi) znáša vlastné trovy konania a je povinná nahradiť trovy konania vynaložené Komisiou.

3. Associazione Nazionale fra gli Industriali degli Acquedotti — Anfida znáša vlastné trovy konania.

Martins Ribeiro Šváby Papasavvas

Wahl Dittrich

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 11. júna 2009.

Podpisy